

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

VERGADERING VAN 26 JANUARI 1994

Interpellatie van de heer M. Olivier tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de bevoorrading van vogelkwekers en vinkeniers

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de milieueffingen

**VOORZITTER : de heer M. Ca-
poen**

— *De interpellatie wordt gehouden
om 14.36 uur.*

**Interpellatie van de heer M. Olivier
tot de heer N. De Batselier, minister
vice-president van de Vlaamse rege-
ring, Vlaamse minister van Leefmi-
lieu en Huisvesting, over de bevoor-
rading van vogelkwekers en vinke-
niers**

De voorzitter : Aan de orde is de
interpellatie van de heer Olivier tot
de heer De Batselier, minister vice-
president van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Leefmilieu en
Huisvesting, over de bevoorrading
van vogelkwekers en vinkeniers.

De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier : Mijnheer de
voorzitter, mijnheer de minister, col-
lega's, deze interpellatie is reeds eni-
ge tijd ingediend doch ik wilde ze
niet ontwikkelen binnen de bespre-
king van de begroting omdat het
grootste gedeelte van de problema-
tiek zich buiten de begroting af-
speelt. Nochtans zijn er sinds het
jongste begrotingsprotocol begro-
tingsaspecten aan verbonden.

Zo'n 100.000 Vlamingen besteden
hun vrije tijd aan het kweken van
vogels, het deelnemen aan tentoon-
stellingen en de vinkensport.

Deze vogelliefhebbers zijn aangeslo-
ten bij verenigingen die in Vlaande-

ren werkzaam zijn, met name de Ko-
ninklijke Belgische Ornithologische
Federatie, Avibo, Vimibel en AOB.
Het kweken van vogels en dan voor-
al de vinkensport is een hobby die
vooral in Vlaanderen kan worden
beschouwd als een populaire volks-
sport.

In diverse ministeriële besluiten van
het Vlaamse Gewest betreffende de
bevoorrading van vogelkwekers en
vinkeniers wordt zelfs expliciet ge-
steld dat het houden van vogels voor
het kweken en deelnemen aan ten-
toonstellingen en zangwedstrijden
als een culturele activiteit wordt be-
schouwd. Dit begrip wordt echter
door tegenstanders van deze hobby
fel aangevochten. Ook oude verha-
len over onder meer het uitbranden
van de ogen van de vogels stellen de
vinkensport en het vogelkweken in
een slecht daglicht. Vooral de groe-
ne jongens beweren dat de vogel-
kwekers het vogelbestand in Vlaan-
deren bedreigen. Iedereen weet ech-
ter dat het precies de pesticiden zijn
die de biotoop en de vogels bedrei-
gen. In *The Wall Street Journal of
Europe* van 9 en 10 juli 1993 beweert
ook een zekere mijnheer Roggeman
dat niet het ontnemen van een be-
perkt aantal vogels aan de natuur —
zo'n 8.500 vinken — de grote bedrei-
ging is voor het bestand, maar wel
de pesticiden.

In Tsjechoslowakije zijn onder meer
op straat meer vinken aan te treffen
dan hier mussen rondvliegen. Be-

sluiten dat de vinken in Europa aan
het uitsterven zijn, is dus voorbarig.

De massale opkomst voor deze sport
tijdens de zomermaanden in West-
en Oost-Vlaanderen en Brabant be-
wijst dat het om een belangrijke
vrijtijdsbesteding gaat. In de win-
termaanden zijn er dan nog de ten-
toonstellingen in het ganse land. Dit
geeft het belang aan van de inspan-
ningen van de vogelliefhebbers. Er
worden ook provinciale, gewestelij-
ke en nationale kampioenschappen
gehouden. Welnu, de beloften die
door sommige politici ten aanzien
van de sport werden gedaan, zouden
deze interpellatie overbodig moeten
maken. De voorzitters van de be-
langrijkste politieke partijen hebben
enkele jaren geleden hun sympathie
voor deze volkssport op massabij-
eenkomsten uitgedrukt.

De liefhebberij is aan een strikte
reglementering gebonden. Niemand
sluit de mogelijkheid uit dat hier of
daar soms een misstap wordt be-
gaan. De verenigingen doen er alles
voor om de reglementen te laten toe-
passen. Ze sluiten zelfs overtreders
uit. In de ons omringende landen be-
staan er ter zake ook strenge regle-
menten, maar die worden evenwel
voortdurend met voeten getreden.

Enerzijds geeft onze reglementering
blijk van zorg voor de bescherming
van vogels, maar anderzijds heeft
men ook oog voor deze traditionele
volkshobby. Het Vlaamse Gewest is

Olivier

altijd van mening geweest dat het belang van de vinkensport niet mocht worden onderschat, wat natuurlijk niet betekent dat de bevoorrading — dat klinkt eleganter dan "vangst" — geen reglementering behoefde. In de loop van de jaren ontstond dus een vorm van consensus in dit verband — en ik denk nog aan het ministerieel besluit genomen door minister Galle — waarbij de bevoorrading eerst tot een aantal vogelsoorten werd beperkt. Later konden uitsluitend vinken worden gevangen.

Iedereen is het erover eens dat vogelbescherming een goede zaak is, maar het mag niet ten koste gaan van mensen die op een verantwoorde manier vogels houden en deze hobby koesteren. Bovendien is hieraan een enorme administratieve rompslomp gekoppeld. Elke vinkenier bijvoorbeeld zal u graag laten zien wat een papierwerk zijn hobby vergt : de groene boeken, lijsten, het ringen, enzovoort. Als daarvoor een vergoeding zou worden voorzien, zou die vast en zeker ettelijke miljoenen frank belopen, maar liefhebbers doen al het werk vrijwillig.

De huidige maatregelen zijn er nu eenmaal, maar we kunnen toch onmogelijk stellen dat een bevoorrading van ongeveer 20.000 vogels het vogelbestand bedreigt. Bepaalde vogels die momenteel op de lijst van beschermde soorten prijken, vormen nu trouwens zelf een bedreiging voor de natuur — denk maar aan eksters en kraaien.

Tot vandaag is de bevoorrading geregeld bij ministerieel besluit en bleef die dus aan een hele reeks voorwaarden onderworpen : het aantal is beperkt, alleen vinken komen in aanmerking, er is een bepaalde periode vastgelegd waarin enkel erkende bevoorraders hun werk mogen doen en bovendien krijgen al-

leen leden van een erkende vereniging van vogelliefhebbers nog een contingent toegewezen. In de ministeriële besluiten van 1990, 1991 en 1992 werd toegelaten 18.500 vinken te vangen, zonder dat daarbij een onderscheid werd gemaakt tussen de geslachten. Dat leek de vinkeniers wel aanvaardbaar, maar andere vogelliefhebbers bleven in de kou staan inzake het kweken van kruisingen. Nochtans is ook dat een noodzaak om tot de meest gunstige kweekresultaten te komen.

Mijnheer de minister, ook in 1993 vaardigde u een ministerieel besluit uit, zonder enig overleg te plegen met de betrokken verenigingen. De vangst blijft dus beperkt tot ongeveer 18.000 vinken, evenwel met die wijziging dat nu wordt gestipuleerd dat daarvan de helft mannetjes en de helft wijfjes moeten zijn. Waarschijnlijk heeft uw administratie u dit ingefluisterd. Het hoeft u dan ook niet te verwonderen dat deze maatregel op de nodige hilariteit werd onthaald. Protest bleef dan ook niet uit en een aantal politici ontvingen van verscheidene vinkeniers petitities.

Het besluit van 30 juli 1993 werd uiteindelijk vervangen door het besluit van 15 oktober 1993 dat de bevoorrading regelt voor een periode van vijf jaar, van 1993 tot 1997. Voor 1993 is er een vangst toegelaten van 18.000 vinken, waarvan 16.200 mannetjes en de rest wijfjes. Vanaf het volgende jaar wordt dit aantal drastisch ingeperkt met het oog op een toegenomen eigen kweek die de bevoorrading uit de natuur tegen die tijd moet vervangen. In oktober werd het protocol van overeenkomst dus een feit. Het stelde tevens een subsidie voorop om het kweken te stimuleren.

De manier waarop het protocol werd afgesloten, roept bij mij vragen op. U zit om de handelingstafel met twee groepen : enerzijds zij die de

bevoorrading totaal willen verbieden, anderzijds de mensen die de sport een warm hart toedragen. Men besloot toen maar de eigen kweek te promoten. Een van uw voorgangers spande zich in die zin ook bijzonder in. Zelf bezocht ik in Merelbeke een aantal vogelkooien waar een veertigtal vinkenpaartjes onder optimale omstandigheden konden broeden. Het resultaat was zeer pover. Zelf kweken biedt hier dus geen uitkomst en als het eventueel toch zou lukken, dan nog leggen strikte voorwaarden de handel aan banden.

Dit alles is terug te leiden tot één vraag : is de Vlaamse regering bereid deze hobby voor de toekomst te vrijwaren ? Het vogelbestand in gevangenschap is een open boek en men weet dus exact wat er aan bevoorrading nodig is. Als we de cijfers enigszins opdrijven tot, zeg maar, 20.000 tot 25.000 vinken, dan kan er aan de hand van de lijsten wel een oplossing uit de bus komen.

Om deze interpellatie af te ronden, heb ik nog enkele vragen. Waarom werd het protocol afgesloten ? Een protocol heeft een zekere waarde, maar dat betekent niets zolang de betrokken partijen andere conclusies trekken. In dit geval biedt het weinig garanties voor beide kanten. Waarom ging u niet met die mensen om de tafel zitten, aangezien heel wat politici u dat hadden aangeraden ? U hebt wel het recht om zonder verder overleg met het parlement een ministerieel besluit uit te vaardigen, maar toch zou een rustige bespreking van het probleem politiek verstandiger zijn geweest. Het protocol vormt overigens een verlenging van wat de voorbije jaren werd vooropgesteld, namelijk een stabilisering van de bevoorrading aan de hand van inventarissen, opgemaakt door de erkende verenigingen. Een tijd geleden werd een ontwerp van

Olivier

decreet ingediend dat wel werd besproken, maar nooit werd goedgekeurd wegens de moeilijke politieke omstandigheden. Vindt u het niet opportuun deze materie te regelen bij decreet, rekening houdend met de Europese richtlijnen ter zake? Hoe ziet u trouwens de bevoorrading evolueren in de volgende jaren?

Kunt u, rekening houdend met het feit dat het vogelbestand niet bedreigd wordt, niet in een uitbreiding voorzien tot vogels die nog in grote getale aanwezig zijn en ook voor de vogelkwekers kunnen dienen?

De voorzitter : De heer Vergote heeft het woord.

De heer F. Vergote : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, naar aanleiding van verschillende interpellaties in de Vlaamse Raad hebben wij geconcludeerd dat de vinkensport in Vlaanderen een vrij belangrijke vrijetijdsbesteding is, en dat die is uitgegroeid tot een volwaardige volkssport. Dat is te danken aan drie redenen : ze is zeer populair, ze trekt de grote massa aan en er wordt gewerkt zonder enige vorm van subsidies.

Op het vlak van de bevoorrading is er de Europese richtlijn 409/79. Volgens de minister was er op het vlak van de bevoorrading geen enkel probleem. Hij was tevens van oordeel dat het getal van 18.500 vogels eerder gering was.

In juli 1993 vaardigde de minister een besluit uit waardoor het aantal vinken dat mocht worden gevangen in de vrije natuur ter bevoorrading van het bestand, in de loop der jaren zal dalen. Ook gebeurt een gelijke opdeling van het aantal mannetjes en wijfjes. Ik heb een aantal vragen over deze materie.

Ten eerste, wat is de juiste aanleiding geweest om het bestaande contingent van 18.500 vinken jaarlijks te verminderen?

Ten tweede, waarom wordt er een opsplitsing per geslacht gemaakt?

Ten derde, is er in het kader van het initieel ministerieel besluit overleg gepleegd met de betrokken organisaties?

Ten vierde, waarom moeten er aan dit protocol meteen, naar Belgische gewoonte, subsidies worden verbonden?

De voorzitter : De heer Caubergs heeft het woord.

De heer J. Caubergs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik behoor niet tot de groep vinkeniers die vogels in een voliëre houdt. Men kan in dit geval evengoed het woord vogelkooi gebruiken, wat voor ons Vlamingen veel duidelijker zou zijn. Vogels worden, net als mensen, niet graag in een kooi gestopt. Levende wezens mogen immers niet worden gekooid.

Ik heb niets tegen mensen die al jaren vogels kweken, maar ik zie niet in waarom er dan nog jaarlijks zoveel duizenden vogels moeten worden gevangen.

Ik ben een natuurmens, ik houd zelf ook vogels, maar die vliegen allemaal vrij in mijn tuin rond. Als vogels worden gebruikt voor commerciële doeleinden, zitten wij op het verkeerde pad.

De voorzitter : De minister vice-president heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik begrijp niet goed dat men nu nog interpeleert over deze materie aangezien wij er, tot ieders verbazing en na veel rumoer in de sector, in zijn geslaagd de twee partijen met elkaar te verzoenen. De betrokkenen hebben dat toen ook als een historisch wapenfeit beschouwd omdat zij, na 25 jaar ruzie, tot een akkoord waren gekomen dat ook door mij is ondertekend.

Collega's, het protocol was belangrijk om tot een consensus te komen. Als wij alleen maar in partijpolitieke

spelletjes zijn geïnteresseerd, moeten wij natuurlijk de kant kiezen die het talrijkst is.

Ik heb brieven ontvangen van 34 politici, die echter niet allemaal eenduidig zijn — maar dit mag geen wonder heten want in mijn materie word ik altijd met tegenstrijdigheden geconfronteerd —, de eenen vragen mij de vogels te beschermen, de anderen vragen om de vinkeniers te beschermen.

In de geschiedenis zijn door vertegenwoordigers van verschillende partijen tegenstrijdige beslissingen genomen. Ook in mijn partij zijn er uiteenlopende meningen over dit soort problemen. We mogen ook niet ontkennen dat de mening van de personen afhangt van hun woonplaats.

In deze materie wilde ik vermijden dat er elk jaar opnieuw onduidelijkheid ontstond en ook controverses om de sector onmogelijk te maken. Dit had ik al geconstateerd in de jacht. Daarom hebben wij besluiten genomen die voor vijf jaar gelden. Mijn administratie had mij een voorstel op wetenschappelijke basis gedaan, maar dit gaf aanleiding tot allerlei moeilijkheden. De twee partijen trokken fel van leer tegen dit voorstel. Daarom hebben we hen samengebracht om tot een conclusie te komen, zodat de vinkensport als hobby, en het natuurbehoud als doelstelling, zouden worden erkend. Mijn opdracht bestaat erin via een ministerieel besluit een evenwicht te vinden tussen de beide stellingen.

Ik ben tegenstander van overregulering. Wat een minister zelf kan via een uitvoerend besluit, moet hij dus zelf regelen. Hij moet zich niet achter allerlei paraplu's verschuilen, want op die manier kan er toch geen unanimititeit worden bereikt.

Een besluit voor jacht, visvangst, enzovoort, geldt net zo goed voor de vogelvangst, anders zijn we verplicht de hele sector bij decreet te regelen, terwijl de krachtlijnen toch al decre-

De Batselier

taal vastliggen en de uitvoerende bevoegdheid al is bepaald bij ministerieel besluit. Wij kwamen tot deze oplossing onder meer omdat op Europees niveau en door de Raad van State de bevoorradingsbesluiten van het Waalse Gewest werden geweigerd. Daar maak ik u bij deze attent op. Als de regionale reglementering geen respect opbrengt voor internationale of federale akten en regelgevingen, dan wordt ze gewoon van tafel geveegd. Waarom zouden wij ons daar niet naar schikken, vooral nu ik met de sector zelf tot een akkoord ben gekomen? Er kwam dus een protocol tot stand dat dit alles verwoordt. Maar als de richtlijnen niet worden nageleefd, dan gaat de hele overeenkomst eenvoudig niet door en houdt de subsidiëring op. Die mogelijkheid tot sanctionering is een van de grote voordelen van het werken met subsidies.

Bij de vinkeniers dacht ik toch een ernstige drang naar oplossingen te bespeuren. Deze richtlijnen bieden uiteindelijk vijf jaar lang zekerheid. Wij kwamen trouwens gezamenlijk tot de conclusie dat de verhoudingen bij het kweken haalbaar waren. Het is belangrijk dit voor ogen te houden. Nu dient de uitvoerende macht informatie in te winnen over de wetenschappelijke juistheid van de theorie om die dan te kunnen toetsen aan de werkelijkheid, aan de praktische toepassing ervan.

De vogelliefhebbers wilden het bevoorradingscijfer inderdaad tot nul herleiden, terwijl de vinkeniers zich oorspronkelijk bereid verklaarden het huidige aantal niet te overschrijden. Met het nieuwe besluit — dat pas eind juli werd voorgelegd en dus in allerijl moest worden behandeld — dacht ik er goed aan te doen de onderhandelingen opnieuw te openen. In een nieuw akkoord zouden wij dan met eikaars standpunten rekening houden. Voor mij primeerde in politieke zin een overeenkomst binnen de sector zelf, want dat betekende dat deze materie tot 1997

werd geregeld voor beide partijen. In dat jaar evalueren we dan de doeltreffendheid en de werking van het kweekprogramma om te zien of daarmee de veertig percent kan worden gehaald. Daarna kan een oordeel in eender welke zin worden geveld.

De verantwoordelijke organisaties doen gewoon hun administratief werk, de administratie controleert of alles correct verloopt en de vinkeniers zelf houden zich bezig met de manier van werken. De administratie fungeert dus als controleorgaan om te zien of alle regels, die in overeenstemming zijn uitgestippeld, worden nageleefd. Daarin verschillen wij ook van andere landen: wij hevelen heel wat bevoegdheden over naar de betrokken organisaties en verzekeren op die manier in feite de uitvoering ervan. Ik hoef dus geen berg personeel aan te werven voor die taak.

Wij streven tevens naar een zo goed mogelijk natuurbehoud. Vandaar ook onze redenering dat, als wetenschappelijk kon worden aangetoond dat het kweken van vinken nu gemakkelijker zou zijn dan vijf jaar ervoor, wij alles moesten doen om die mogelijkheid te benutten. Er werd intussen al heel wat wetenschappelijk werk in die zin verricht en de bewijzen zijn er. Met een zekere subsidie en aangezien er meer mensen bereid lijken het erop te wagen, kan een sensibiliseringscampagne worden opgestart. Daarover was indertijd toch een algemeen akkoord bereikt.

De tijdspanne beperkte ik tot vijf jaar omdat in die tijd de omstandigheden aanzienlijk kunnen veranderen en voorspellingen op langere termijn onmogelijk zijn. Dat geldt trouwens ook voor de jacht en zodoende voor de hele sector. Het evenwicht tussen de betrokkenen dat hiermee is bereikt, is voor mij belangrijker dan zelf groot succes te oogsten door mij op een of andere manier te profileren.

Ik heb u dus uitgelegd waarom ik voor een protocol opteerde. Bovendien weet iedereen nu hoe het beleid er de komende vijf jaar uitziet, wat op zich al uniek is. Voordien ontstonden telkens weer hoog oplaaierende discussies over bijvoorbeeld de jacht op vossen en dassen, enzovoort. De hele sector kan zich nu op samenwerking concentreren. In een dergelijk debat, waarin alle standpunten vertegenwoordigd zijn, kan uiteindelijk begrip groeien en dat is ook hier gebleken. Na de eerste vergadering wanhoopte ik, maar de argumenten kwamen langzaam los, wat ook niet over rozen liep — blijkbaar kan men in België niet van mening verschillen zonder daar allerlei laag-bij-de-grondse politieke aspecten bij te betrekken — maar men luisterde en leerde uiteindelijk van elkaar. Het was niet gemakkelijk over deze materie een akkoord te bereiken, maar we leverden goed werk. Als ik nu publikaties van beide partijen lees, dan bespeur ik toch een zekere toenadering en dat was tenslotte ook de bedoeling.

De voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier : Mijnheer de minister, ik kan mij grotendeels inleven in wat u zegt, maar de allusie op partijpolitieke spelletjes vind ik allesbehalve gepast. Gewoonlijk gebeurde alles in overleg en middels een consensus, hoewel ik moet toegeven dat het probleem inderdaad nogal streekgebonden is.

Iedereen zet zich in voor natuurbehoud en wil het vogelbestand beschermen, zoveel is duidelijk.

Ik herhaal dat de pesticiden de oorzaak zijn van de achteruitgang van het vogelbestand, als er al van een achteruitgang sprake is.

Minister N. De Batselier : U zult mij niet kunnen verwijten dat ik op dat vlak geen maatregelen heb getroffen.

De heer M. Olivier : Ik heb de formulieren over de administratieve

Olivier

verplichtingen van de verenigingen in Gent gezien, maar die documenten worden nooit geraadpleegd. Ik stel mij dan ook veel vragen omtrent de wetenschappelijke benadering van die zaak. De enige wetenschappelijke studie die werd uitgevoerd betreft de kweek in de kooien in Merelbeke, en we kennen allemaal het resultaat van die studie.

Een echte vinkenier vraagt geen subsidies, want daarmee kunnen toch niet alle kosten worden betaald.

Minister N. De Batselier : Ik ken de sport zeer goed, maar in de kweek zijn er de jongste drie tot vier jaar wijzigingen opgetreden, en ook de recente publikaties over de materie zijn zeer vernieuwend. We zullen deze wijzigingen slechts op het terrein kunnen ondervinden. Ik heb wel al geconstateerd dat de vinkeniers zeer realistisch vinden. Ik zie niet in waarom ik het tegenovergestelde zou beweren.

De heer M. Olivier : Ik hoor toch andere geluiden. U weet toch ook dat de Raad van State de zaak van het Waalse Gewest heeft tenietgedaan. Ons voorstel van decreet is altijd gezien geweest in het licht van de Europese richtlijnen.

U zegt dat u tegen overregulering bent. Wij beschikken echter nog altijd over het parlementair initiatief. Ik vind dat deze materie voor een langere termijn dan vijf jaar moet worden geregeld.

Minister N. De Batselier : Er bestaat natuurlijk een risico dat het dan tot nul wordt teruggebracht. Nu bestaat er een consensus in de sector, maar als u die verbreekt, vraag ik mij af wat daar het resultaat van zal zijn.

De heer M. Olivier : Dat zal moeten blijken in de Vlaamse Raad, maar dan zal er tenminste duidelijkheid ontstaan.

De voorzitter : De heer Vergote heeft het woord.

De heer F. Vergote : Het verheugt mij dat er na het ministerieel besluit een protocol is ontstaan waarbij de beide partijen betrokken waren.

Het is ook verheugend dat er tot 1997 een rechtschapen toestand is, waarbij iedereen weet waaraan hij zich te houden heeft. Ik kijk nu al met belangstelling uit naar de evaluatie van het wetenschappelijk onderzoek.

Ten slotte betreur ik, net als collega Olivier, dat er in deze zaak subsidies werden toegekend. Ik was ook van mening dat zulks niet nodig was.

Minister N. De Batselier : Er zijn extra kosten voor de kweek en ook voor de sensibilisering, wat van het grootste belang is. Wij geven dus met dit protocol in feite een opdracht aan de verenigingen om de kweek te bevorderen. In deze tijd vraagt men natuurlijk een vergoeding voor eender welke opdracht. Die vergoeding dekt natuurlijk niet alle kosten, maar het moet een stimulans zijn om vinken te kweken.

Wij subsidiëren ook natuurverenigingen die zich met vogelbescherming bezighouden. Op deze manier is er sprake van gelijke behandeling.

— *Het incident wordt gesloten om 15.16 uur.*

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de milieueffingen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Barbé tot de heer De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de milieueffingen.

De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik betreur dat deze interpellatie nu pas kan worden ontwikkeld. Tevens vind ik het spijtig dat er in het kader van de begrotingsbespreking is beslist interpellaties slechts beperkt te behandelen.

Mijn interpellatie, die gelukkig nog niet is achterhaald, werd ingediend naar aanleiding van een studie van de VUB.

Ik meen dat milieueffingen een zeer belangrijk element zijn in elk milieubeleid, ze kosten immers niet zoveel inzake personeel en middelen en er kunnen heel wat resultaten mee worden geboekt. Voor dat instrument zie ik nog een uitbreiding in andere sectoren, bijvoorbeeld op het vlak van luchtverontreiniging.

Ik kan mij niet helemaal vinden in de visie van het Vlaamse Gewest op milieueffingen. Tijdens het begrotingsdebat hebben we het gehad over ons verschillend standpunt over milieueffingen voor gezinnen, die voor ons een oneigenlijk gebruik van het instrument betekenen. Daarmee ondergraaft men een stuk van het maatschappelijk draagvlak, want mensen kunnen weinig aan dit soort vervuiling doen.

De stuurgroep milieueffingen heeft in juni 1993 een rapport opgesteld dat ook aan de commissie werd bezorgd. Het bevat een aantal aanbevelingen, en ook de vraag van de stuurgroep om verder te mogen werken. Wat is volgens u de toekomst van die stuurgroep? Vandaag heb ik het advies van de Mina-raad gekregen. Dat advies bevat een aantal waardevolle bedenkingen, zoals het feit dat zij de discussie eerder in de Mina-raad, de SERV en de Vlaamse Raad zien, en minder in de stuurgroep.

In uw beleidsbrief van oktober 1992 stond dat u een initiatief zou nemen inzake de coördinatie van de heffingen van gemeenten, provincies en

Barbé

gewesten. Tot nu toe nemen zij onafhankelijk van elkaar maatregelen inzake milieueffingen, en hollen op die manier de zaken een beetje uit.

Verder zijn er de heffingen inzake watervervuiling door industrie. Het interesseert mij uitermate eens een overzicht te krijgen van de inning van de milieueffing 1992 per sector.

Ook gegevens inzake administratieve boeten interesseren me uitermate omdat wettelijk is bepaald dat de VMM deze bij onregelmatigheden met betrekking tot aangiften en heffingen kan opleggen. Deze mogelijkheid vormt een stevige stok achter de deur om ongewillige bedrijven te verplichten de wetgeving na te leven. In hoeverre wordt dit instrument in feite gebruikt ?

Vervolgens merk ik op dat de milieueffing nog altijd op 600 frank plus indexering is vastgelegd, terwijl in de studie die uw voorganger enkele jaren geleden uitvoerde, werd geopteerd voor een verhoging naar 1500 frank opdat de heffing een sterk regulerend effect zou hebben. Vooral wat betreft KMO's dringt een verhoging zich op. Tot nu toe is dit niet gebeurd en ik wil graag weten wat u daarmee van plan bent. Ik verneem immers dat de heffing in vele gevallen niet echt een invloed uitoefent op kmo's. Zij vinden het rendabeler te betalen dan te investering in sanering.

Ook de vaststelling en de inning van de heffing blijken nogal wat problemen op te leveren. Het bepalen ervan gebeurt voor grote bedrijven aan de hand van metingen die vroeger door de VMM werden uitgevoerd. Sinds vorig jaar mogen bedrijven de opdracht uitbesteden. De metingen moeten dan uitmaken hoeveel milieubelasting wordt geïnd. Het is dus uitermate belangrijk dat die meting correct verloopt.

Op een eerder door mij schriftelijk gestelde vraag, antwoordde u dat de

VMM er zich van bewust is dat een aantal bedrijven proberen de heffing te ontduiken. Het gaat tenslotte om een belasting ! Blijkbaar houdt de bedrijfs wereld een hele doos vol goocheltruuks achter de hand om dat te doen, zoals een verlaging van de produktie tijdens de metingen, sluiklozingen, opdrijven van het rendement van een zuiveringsstation via technische ingrepen, enzovoort. Het is dus nodig dat er bij metingen ten minste een ingenieur of een inspecteur van de VMM aanwezig is, die inzicht in het produktieproces heeft en alle achterpoortjes kan sluiten. Daar opteert u evenwel niet voor, integendeel. Sinds vorig jaar mogen bedrijven zelf een meetcampagne organiseren in samenwerking met de VMM. De analyse gebeurt dan in een labo dat vast goed werk levert. Ik twijfel alleen aan de manier en het moment waarop metingen zullen worden uitgevoerd. U zet op die manier de deur open naar nog meer ontduiking. Ook tijdens de bespreking van het Minafonds maakte ik daarover opmerkingen. Zal de VMM, naast de metingen van het bedrijf zelf, ook nog metingen uitvoeren, hetzij op eigen initiatief hetzij naar aanleiding van klachten om na te gaan of die zelfcontrole degelijk is ? Dat zou voor enkele honderden bedrijven al gebeurd zijn. Mij lijkt het in elk geval interessant de VMM te vragen een nota op te stellen waarin de bevindingen omtrent beide metingen, van de bedrijven en de VMM, worden vergeleken om te zien in hoeverre ze overeenstemmen. Als dan bijvoorbeeld blijkt dat 30 percent niet parallel loopt, dan is mijn wantrouwen ten aanzien van deze methode zeker gegrond. "Foefelaars" zullen er altijd zijn, maar dit is een unieke gelegenheid om in het Vlaamse Gewest een dergelijk concept eens te evalueren. De bedrijven beweren immers dat meer dan 10 jaar regelgeving geen goed milieu heeft opgeleverd en pleiten nu voor een terughoudende overheid en zelfcontrole. We moeten omzichtiger met beleidsinstrumenten zoals hef-

fingen en normen omspringen, maar als overheid mogen we zeker geen stap terug doen, want dat zou nefast zijn voor Wet leefmilieu. In verband met de bedrijfsheffingen is er ook nog een technisch probleem met verregaande implicaties. Ik vroeg in de commissie aan de ambtenaar van de VMM welke metingen uiteindelijk de milieueffing bepalen als bijvoorbeeld een grote discrepantie wordt vastgesteld tussen de metingen van het bedrijf en die van VMM. Hij verzekerde mij ervan dat hun metingen dan zouden gelden. Maar volgens juristen zou dit slechts gedeeltelijk kloppen. Zij beweren dat er drie metingen gebeuren op grond waarvan dan de heffing op afvalwater van bedrijven wordt bepaald. Er tellen dus drie factoren mee : de eerste behelst de zuurstofbindende en zwevende stoffen, de tweede de zware metalen en de derde de nutriënten. De stelling zou alleen kloppen voor de eerste component. Als er enige betwisting is, kiest men voor de waarde van de VMM. Voor de andere twee berekent men een gemiddelde waarde aan de hand van de cijfers van de VMM én die van het bedrijf. Elk bedrijf dat een beetje "foefelt", heeft er dus alle belang bij van extra metingen uit te voeren, want dat resulteert in een veel lager gemiddelde. De tabellen vermelden dan dat daar minder wordt vervuild dan in werkelijkheid het geval is en ontvangt het Vlaamse Gewest minder milieueffing. Het regulerend effect van de heffing gaat dan tevens in rook op. Kunt u dit even controleren ? Als men mij juist heeft geïnformeerd, dan vergiste de ambtenaar die de dienst heffing leidt zich toch schromelijk. Dat kan en mag niet gebeuren. U moet ervoor zorgen dat de heffingen regulerend werken, en ontduiking voorkomen, maar ook ik bekommer mij daarom.

In het tijdschrift van de GOM-provincie Brabant meldt de bewuste ambtenaar van de VMM nog dat er sinds eind 1992 een studieproject loopt over het "internaliseren" van

Barbé

heffingen. Dat was voor mij een totaal nieuw concept.

Internalisering van heffingen was een nieuw fenomeen voor mij, ik had dat nooit in uw beleidsbrief gelezen. Het komt erop neer dat bedrijven geen heffingen zouden betalen, maar een project opstarten waarbij ze die bedragen investeren in waterzuivering. Enkele bedrijven, die op zulke studiedagen aanwezig zijn geweest, hebben hetzelfde verhaal gehoord. Klopt het dat er inderdaad binnen de VMM zo'n studieproject loopt? Dat zou mij verbazen indien dat het geval is, want het gaat om een materie die ik nooit in uw beleidsbrieven heb gelezen.

Ik vraag mij dan af van wie het initiatief uitgaat, de VMM of uzelf. Het is immers niet aangenaam om als lid van deze commissie in de krant zaken te lezen die door een ambtenaar zijn gelanceerd waarvan men nog nooit heeft gehoord.

De heffing 1994 vergt nog een uitvoeringsbesluit. Verleden jaar is het uitvoeringsbesluit voor de heffing 1993 in februari genomen, en in die maand in het Staatsblad verschenen. De monstername moet volgens dit besluit in de maand met de grootste werkzaamheid gebeuren. In zo'n geval kan de maand mei al lang voorbij zijn. Het gaat niet op dat een uitvoeringsbesluit van een milieuheffing pas in de maand mei wordt bekendgemaakt. Het is nu bijna februari, en dus dring ik erop aan dat het uitvoeringsbesluit zo snel mogelijk wordt gepubliceerd, om een optimale inning van de heffing mogelijk te maken.

De voorzitter : De minister vice-president heeft het woord.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, wij hadden afgesproken om hier in de commissie een discussie te hebben over deze heffingen. Ik heb het rapport aan iedereen toegestuurd. Het was de bedoeling dat de SERV en

de Minaraad ons hun advies zouden meedelen, waarna een bespreking zou volgen. De SERV wil zijn oordeel over een studie niet uitbrengen, omdat hij zich pas wil uitspreken wanneer wij concrete voorstellen doen.

De Minaraad heeft nu al een advies uitgebracht over delen van de studie. Ik heb, op basis daarvan, de stuurgroep de opdracht gegeven om maatregelen te formuleren. De conclusies heb ik reeds tijdens het begrotingsdebat geformuleerd, en de problemen die er bij het Rekenhof waren heb ik toen ook weerlegd.

Ik ben het in hoofdzaak eens met de conclusies van de stuurgroep, behalve dat wij op een aantal punten reeds aanpassingen hebben aangebracht. Zij maken een studie die tot 1991 loopt. Wij hebben in 1992 een aantal maatregelen genomen. Dat blijkt ook uit de orde van grootte, in 1992 wordt 2,5 miljard frank geïnd, in 1993 bedraagt de inning al 7,5 miljard frank.

Wij mogen de inning toch ook niet met drie vermenigvuldigen. U hebt evenwel gelijk wanneer u beweert dat het hier nog altijd te veel om financiering en niet om regulerende heffingen gaat. Het beleid heeft echter financiering nodig. Dit jaar werd dus voor het eerst een aanzienlijke stap voorwaarts gezet inzake in de begroting ingeschreven middelen : van 560 miljoen frank krijgen we nu meer dan 4 miljard frank. Dat is een grote, positieve inspanning.

De **heer L. Barbé** : Dat heeft ook vooral met Aquafin te maken.

Minister N. De Batselier : Dat heeft vooral te maken met investeringen die ik moet financieren, en het investeringsprogramma van Aquafin ressorteert daaronder. Wij staan hier voor een aantal politieke keuzes. De Vlaamse regering besliste echter nog even te wachten. Dit wordt waarschijnlijk de oefening voor de begroting 1996. Een grondige herschikking is dan aan de orde en misschien

zal de stuurgroep het onderzoek sneller afronden, maar ik denk het niet. Na het advies van de Minaraad wordt de stuurgroep opnieuw geactiveerd — eerder kon dat niet omdat nieuwe elementen ontbraken.

Na dit overzicht van de stand van zaken, ga ik nog even in op de bedragen van heffing. Vanaf 1992 is er sprake van analyses en slechts 5,17 percent van 1991 moet nog betalen, in 1992 gaat het om 13,5 percent en voor 1993 rest nog 34 percent. Wat de bezwaren betreft : door grootverbruikers werden 519 bezwaren ingediend, 410 zijn al behandeld. Daarvan werden er 119 gegrond en 213 ongegrond verklaard. Het totale prijskaartje dat hieraan vasthing bedroeg 662 miljoen frank. De resterende 159 bezwaren zijn nog in overweging.

De heer L. Barbé : Waarop slaat het bedrag van 662 miljoen frank?

Minister N. De Batselier : Dat slaat op alle inkomsten die in vraag worden gesteld door die verbruikers. Eén bedrijf, waar blijkbaar fouten zijn gebeurd, staat zelfs al in voor bijna 200 miljoen frank daarvan. Het gemiddelde bedrag van de andere bedrijven belooft veel minder. Dit onderzoek verloopt dus vrij vlot.

Inzake koelwaterheffingen kan ik u meedelen dat de opbrengst op dit ogenblik 820 miljoen frank bedraagt. De hoeveelheid geloosd koelwater ligt nu op 4,1 miljoen kubieke meter. Maar hier komen we helemaal op financieringssterrein terecht.

Administratieve boeten werden niet toegepast omdat er tot hiertoe ook geen nalatigheidsintresten zijn vastgesteld, aangezien die pas beginnen te lopen vanaf de gerechtelijke invordering via gerechtsdeurwaarders. Op het vlak van de heffingen moet er dus coördinatie zijn tussen gemeentelijk, provinciaal en gewestelijk vlak. Dat wordt ook door de stuurgroep behandeld. Ook met de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten zullen we pogen tot een oplossing te komen.

De Batselier

Zodra wij een akkoord hebben over de precieze omschrijving van die milieuheffingen, zal ik aan de Vereniging voorstellen om met een soort opcentiemen te werken. Ik zal de stuurgroep wel eerst vragen of zij hier technische bezwaren in zien, maar volgens mij is dat, politiek gezien, de meest relevante handelwijze. Wij moeten dan elke gemeente een clause doen afsluiten, zodat de inkomsten van deze heffingen zullen worden besteed aan milieuprojecten.

Inzake de garanties die u vraagt voor de nieuwe regeling, waarbij de bedrijven zelf hun afvalwater bemonsteren, hebben wij geprobeerd beter te controleren voor grote vervuilers, en minder administratief te controleren. Wij willen de monsternamen juridisch vastleggen. De procedure is beschreven in het uitvoeringsbesluit van 16 februari 1993. Het houdt in dat men moet werken met het erkende laboratorium dat de monsternamencampagne moet uitvoeren in overeenstemming met de internationaal aanvaarde laboratoriumpraktijken. Er werd ook vastgelegd dat de VMM zelf controleanalyses uitvoert bij alle grote bedrijven die meer dan 1 miljoen frank heffing zouden betalen. De VMM heeft ook afspraken met de provinciale inspecties van Aminal, om tijdens die monsternamencampagnes geregeld onderzoek uit te voeren inzake sluiklozingen of oneigenlijk gebruik van lozingsapparatuur. Zo werden een aantal garanties ingebouwd, en ik ben het met u eens dat ik aan de VMM vraag hierover een studie te maken — die geschikt immers over alle gegevens.

Inzake uw principiële bezwaren hebben wij al een aantal elementen in de heffing 1992 gewijzigd. Voor 1994 hebben wij niets gewijzigd, en dat is ook de reden waarom wij nu geen ministerieel besluit moeten uitvaardigen, omdat wij in de oefening 1994 niets nieuws hebben ingebracht. Ik wil het nog eens juridisch nagaan,

maar ik denk dat ik deze keer geen besluit nodig heb. Het was budgettair afgesproken vroeg te innen, en ik heb bemerkt dat de VMM dat heeft gedaan. Als er een besluit nodig was geweest, hadden ze er mij wel attent op gemaakt.

Verder kan de commissie alleen afwachten welke de bijkomende beleidssuggesties zullen zijn en ik stel voor dat we daarna samenkomen.

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé : Het verheugt mij te horen dat u de vergelijking die ik voorstelde ook zult laten uitvoeren.

Toch zijn er nog een viertal punten waarop ik de aandacht wil vestigen. U zegt dat eventuele besluiten van de stuurgroep milieuheffingen, wellicht eerder in de heffingen van 1996 zullen worden verwerkt dan in die van 1995. Het lijkt me toch duidelijk dat de milieuheffingen op bedrijven moeten verhogen om enigszins regulerend te werken. Op dat vlak hoeven we toch niet te wachten op besluiten van de stuurgroep, maar inzake differentiatie kan ik dit standpunt wel aanvaarden.

Minister N. De Batselier : Daarmee sluit u een verhoging van de K-factoren in 1995 niet uit. Als we evenwel selectief en meer regulerend willen ingrijpen, moeten we de studie afwachten. Bij de budgettaire operatie kunnen we vast de K-factoren verhogen.

De heer L. Barbé : U beweert dat de VMM geen administratieve boeten heeft opgelegd, en dat verbaast me. Er zijn toch wel degelijk problemen met bedrijven die formulieren niet op tijd of onvolledig ingevuld indienen of die hun heffing proberen te ontlopen. Die boeten kunnen het dubbele belopen van het normaal te innen bedrag.

Minister N. De Batselier : Dat resorteert bij mij niet onder administratieve boeten. Dit probleem werd opgelost via de zogenaamde ambts-

halve aanslagen en die kunnen inderdaad oplopen. Zo werden er 637 doorgevoerd.

De heer L. Barbé : Kunnen die hoger liggen dan de normale heffing? Ik denk toch niet dat ze het dubbele halen zoals werd voorzien bij administratieve boeten. Ik ben van oordeel dat deze laatste duidelijk moeten maken dat wij "gefoefel" niet door de vingers zien. Ze lijken mij ook doeltreffender om die boodschap over te brengen dan de aanslagen die u aanhaalt. Waarom wordt er dan geen gebruik van gemaakt?

Minister N. De Batselier : De ambtshalve aanslagen liggen hoger dan de forfaitaire heffingen, maar ik zal voor u eens nagaan met hoeveel percent. Deze oplossing lag evenwel voor de hand om administratieve redenen.

De heer L. Barbé : Kunt u ook even uitzoeken in hoeverre de eigen analysesresultaten van bedrijven een rol spelen om hun heffingen te bepalen?

Minister N. De Batselier : Zij kunnen niet vrij kiezen waar en door wie de analyse wordt opgemaakt, dat gebeurt alleen in erkende laboratoria en via een normale wettelijk voorgeschreven procedure. Er kan dus niet veel mislopen. Ik ben het er evenwel mee eens dat enig wantrouwen hier gegrond is en dat we de verscheidene metingen moeten vergelijken.

Dat zal enige tijd vergen, maar de gegevens moeten ter beschikking staan van de VMM.

De heer L. Barbé : Ik kan er echter niet mee akkoord gaan dat, als er discussie is over cijfers, de analysesresultaten van bedrijven kunnen meetellen. De analyses van de laboratoria zijn natuurlijk juist, maar er is een zekere speling op het moment dat ze worden genomen. De monsters kunnen worden verdund, met als gevolg dat die bedrijven minder belastingen en minder heffingen moeten betalen.

Minister N. De Batselier : Die monstername gebeurt in erkende laboratoria en volgens de geijkte procedure. De laboratoria kunnen dus niet zomaar het tijdstip van de monstername zelf bepalen. In het geval van een bepaald bedrijf — waar u volgens mij nu ook naar verwijst — wil ik nagaan of men op bepaalde ogenblikken ingrepen zou doen in het productieproces zodat er een vermindering kan zijn van de meetresultaten.

U mag mij overigens in een geheime briefwisseling soortgelijke gevallen met bedrijven doorspelen, en ik zal ze dan laten onderzoeken.

De heer L. Barbé : Er moet mijns inziens fundamenteel worden nage-

dacht over het systeem om het aantal achterpoortjes tot het absolute minimum te beperken.

Minister N. De Batselier : Ik ben het met u eens, mijnheer Barbé, maar ik wens toch zo weinig mogelijk administratie "om de administratie". In deze sector wordt dan een bureaucratie van controle geïnstalleerd, zodat er niet meer wordt gecontroleerd.

De heer L. Barbé : Ik wil het dan nog even hebben over de verklaring van die ambtenaar van de VMM op studiedagen en in de pers, namelijk dat er zou worden gewerkt aan een studie over de internalisering van heffingen.

Minister N. De Batselier : Het is

juist dat er aan een studie wordt gewerkt, maar dat heeft vooralsnog niets met mijn beleid te maken. Het is geen autonoom initiatief van de VMM, het is een studieopdracht, maar over de eventuele inpassing in mijn beleid is nog nooit gesproken.

Wij hebben de VMM wel al laten weten dat de betrokken ambtenaar moet ophouden te verklaren dat deze studie tot mijn beleid behoort.

De voorzitter : Wenst iemand hier nog iets aan toe te voegen ? (*Neen*)

— *Het incident wordt gesloten om 16.00 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid